

Από την Πύλο ως την Παλαιστίνη δεν υπάρχει ειρήνη χωρίς δικαιοσύνη

Το σύνθημα του φετινού Αντιρατσιστικού Φεστιβάλ Αθήνας συνοψίζει με τον καλύτερο τρόπο το ζόφο της εποχής μας, αλλά και το πρόταγμα που οφείλουν να έχουν οι καταπιεσμένοι λαοί και τα απελευθερωτικά κινήματα. Η σφαγή των Παλαιστίνιων από το ισραηλινό κράτος-τρομοκράτη, ο υπερδιετής πόλεμος στην Ουκρανία, η απογείωση του ευρωπαϊκού милитарισμού και η κλιμάκωση της πυρηνικής απειλής, η μεγάλη άνοδος της Ακροδεξιάς στις ευρωεκλογές, με προεξάρχουσα τη Γαλλία, οι μαζικοί πνιγμοί προσφύγων στο Αιγαίο και τη Μεσόγειο, με κορυφαία τη δολοφονία 600 προσφύγων από το ελληνικό λιμενικό στα ανοιχτά της Πύλου, είναι μερικές από τις αποδείξεις της κυρίαρχης βαρβαρότητας. Ταυτόχρονα, όμως, η ηρωική αντίσταση του παλαιστινιακού λαού στη Γάζα και τη Δυτική Όχθη, οι φιλοπαλαιστινιακές διαδηλώσεις σε όλο τον κόσμο, αλλά και οι αντικυβερνητικές-αντιπολεμικές διαδηλώσεις μέσα στο Ισραήλ, καθώς και η ορμητική αντιφασιστική κινητοποίηση στη Γαλλία, σε συνδυασμό με τη δημιουργία του ΝέουΛαϊκού Μετώπου, αποδεικνύουν ότι δεν είναι λίγοι όσοι επιμένουν πως «δεν υπάρχει ειρήνη χωρίς δικαιοσύνη».

Η κυβέρνηση Μητσοτάκη, ροκανισμένη σοβαρά στις ευρωεκλογές, τόσο από τα ακροδεξιά κόμματα όσο και από την επικριτική για την πολιτική της αποχή, είναι βέβαιο ότι θα πάει δεξιάτερα, ιδιαίτερα στο μεταναστευτικό και την εξωτερική πολιτική. Έτσι, πέρα από τη συγκάλυψη του εγκλήματος των Τεμπών και του σκανδάλου των υποκλοπών, ίσως η πλέον φιλοαμερικανική και φιλοϊσραηλινή κυβέρνηση της Ευρώπης, αφού εμπλέκει ακόμα περισσό-

τερο την Ελλάδα στο ρωσο-ουκρανικό πόλεμο, αρνείται να αναγνωρίσει ανεξάρτητο παλαιστινιακό κράτος, συνεχίζει τις περιπολιές στα στενά του Άντεν και, το κυριότερο, ουδώς διαφοροποιείται από το δολοφόνο Νετανιάχου. Στα καθ' ημάς, ο Μητσοτάκης, επικαλούμενος τις δημιουργικές φαιδρότητες της νέας εθνικιστικής ηγεσίας της Βόρειας Μακεδονίας, «παγώνει» την καταγελλόμενη μετά βδελυγμίας από τον ίδιο όταν ήταν στην αντιπολίτευση Συμφωνία των Πρεσπών. Βέβαια, το μεταναστευτικό είναι το «δυνατό χαρτί» του. Τοποθετώντας επικεφαλής στο υπουργείο Μετανάστευσης ένα γνωστό προσφυγοφάγο και με τις δηλώσεις του στην παραλαβή αποσαφηνίζει πως επίκεινται περισσότεροι πνιγμοί στο Αιγαίο και τη Μεσόγειο, περισσότερες κακοποιήσεις και θάνατοι στον Έβρο, περισ-

σότερα στρατόπεδα συγκέντρωσης στη μεθόριο.

Στην Παλαιστίνη η ισραηλινή εκστρατεία έχει προκαλέσει μέχρι τώρα περισσότερους νεκρούς από όσους η Νάκμπα το 1948. Ο Νετανιάχου, εκτός του ότι γνωρίζει πως όταν τελειώσει ο πόλεμος θα χάσει την εξουσία και ίσως βρεθεί στη φυλακή, ως παρανοϊκός φασίστας επιδιώκει να προσφυγοποιήσει όσο περισσότερους Παλαιστίνιους, να μετατρέψει τη Γάζα σε ένα διαλυμένο προτεκτοράτο και να ανεβάσει τον εποικισμό στη Δυτική Όχθη στο 60% των εδαφών της. Μάλιστα, εντείνει την επιθετικότητά του απέναντι στη Χεζμπολά στο Νότιο Λίβανο για να εκβιάσει τους κηδεμόνες και χρηματοδότες του Αμερικανούς και ιδιαίτερα την αδύνατη κυβέρνηση Μπάιντεν. Όμως, τα πράγματα δεν είναι εύκολα γι' αυ-

τόν, αναγκάζοντας επιτελείς του να δηλώνουν ότι «η Χαμάς είναι μια ιδέα και δεν μπορεί να ξεριζωθεί». Η παλαιστινιακή αντίσταση είναι πρωτοφανής, αγκαλιάζοντας το σύνολο των οργανώσεων και εξασφαλίζοντας την υποστήριξη της συντριπτικής πλειονότητας του λαού. Ταυτόχρονα, στο εσωτερικό του Ισραήλ εκατοντάδες χιλιάδες άνθρωποι έχουν προσφυγοποιηθεί για λόγους ασφάλειας, κατά γενική παραδοχή οι νεκροί στρατιώτες είναι χιλιάδες περισσότεροι από όσους παραδέχεται η κυβέρνηση, η, ούτως ή άλλως, χρηματοδοτούμενη οικονομία του Ισραήλ χρεοκοπεί λόγω του πετυχημένου ναυτικού αποκλεισμού που κάνουν οι Χούθι της Υεμένης και βεβαίως, με κέντρο τους συγγενείς των ομήρων και τους αρνητές στράτευσης κλιμακώνεται ο αγώνας για ΕΙΡΗΝΗ ΤΩΡΑ!

Ένα νέο πολιτικό σκηνικό

Τι αλλαγές μπορούν να φέρουν οι εκλογές; Το ερώτημα έχει τεθεί από πολλούς σε διάφορες εποχές και με διαφορετικά πολιτικά συμφραζόμενα. Κατ' αναλογία, διαφέρουν και οι απαντήσεις που κατά καιρούς έχουν δοθεί. Η απάντηση κάθε φορά εξαρτάται από τη σκοπιά που εξετάζει κανείς το ζήτημα. Από τη σκοπιά του σκηνικού της κεντρικής πολιτικής λοιπόν, οι ευρωεκλογές της 9ης Ιουνίου επέφεραν σημαντικές αλλαγές.

για την κυβέρνηση οδηγήθηκε στην αποχή και την ψήφο της Ακροδεξιάς.

Προφανώς θα ήταν πολύ προτιμότερο να εισέπραττε η Αριστερά τη διαμαρτυρία για την κυβέρνηση, η οποία κατά κύριο λόγο αφορούσε την ακρίβεια. Ακόμα κι έτσι όμως είναι θετικό ότι τελείωσε η παντοκρατορία Μητσοτάκη. Την αλλαγή την παραδέχτηκε και ο ίδιος στη συνέντευξή του στον Alpha, δηλώνοντας ότι «το 41% δεν υπάρχει πια». Το ότι δεν υπάρχει πια το 41% σημαίνει ότι η τράπουλα ξαναμοιράζεται και ανοίγουν νέες δυνατότητες. Δεν σημαίνει όμως ότι ο Μητσοτάκης σταμάτησε να ηγείται της πολιτικής ζωής. Η διαφορά μεταξύ ΝΔ και ΣΥΡΙΖΑ παραμένει τεράστια -28,31% -14,92%, διπλό σκορ.

Ένα βασικό ερώτημα για τις εξελίξεις είναι αν η κυβέρνηση έχει περάσει εκείνο το κρίσιμο σημείο μετά το οποίο η πτώση της είναι αναπότρεπτη, όσο και αν καθυστερήσει. Προς το παρόν δεν μπορεί να υπάρξει απάντηση γιατί έχουν περάσει μόλις λίγες εβδομάδες από τις ευρωεκλογές. Πόσο μάλλον που ο Μητσοτάκης έχει κινητοποιηθεί για να ανατάξει την κατάσταση. Τόσο ο ανσηματισμός όσο και η επιβολή έκτακτης φορολογίας 33% στα υπερκέρδη των διυλιστηρίων για να δοθεί έκτακτο επίδομα στους συνταξιούχους, δείχνουν ότι ο Μητσοτάκης μπορεί να είναι αποδυναμωμένος αλλά είναι αποφασισμένος να δώσει σκληρή μάχη για να περιφρουρήσει την υπεροχή του.

Η αποχή

Το οξύμωρο είναι βέβαια ότι μιλάμε για τις αλλαγές που επέφεραν οι ευρωεκλογές, στις οποίες σημειώθηκε ιστορικό ρεκόρ αποχής. Μόλις 4.062.000 πολίτες προσήλθαν στις κάλπες, ήτοι συμμετοχή 41,39%. Πότε άλλοτε στα 50 χρόνια της Τρίτης Ελληνικής Δημοκρατίας δεν υπήρξαν τόσο πολλοί άνθρωποι που θεώρησαν ότι δεν έχει νόημα να ψηφίσουν.

Στο δημόσιο διάλογο αναφέρθηκαν πολλές από τις αιτίες της τεράστιας αποχής. Έχουν όλες τους ισχυρή δόση αλήθειας. Είναι σωστό, δηλαδή, ότι οι ευρωεκλογές παραδοσιακά αφήνουν αδιάφορο τον κόσμο άλλωστε είναι ισχνές οι αρμοδιότητές του Ευρωκοινοβουλίου. Είναι επίσης σωστό ότι οι ευρωεκλογές ήταν η πέμπτη εκλογική ανμέτρηση μέσα σε ένα χρόνο, κάτι που σημαίνει κόπωση των εκλογέων – τώρα βέβαια γιατί κάποιος «κουράζεται» να πάει να ψηφίσει, είναι άλλη ιστορία. Τέλος είναι απολύτως σωστό ότι με τη χαώδη διαφορά των 22 μονάδων μεταξύ ΝΔ και ΣΥΡΙΖΑ που είχε καταγραφεί στις εκλογές του Ιουνίου του 2023, η γενική πεποίθηση ήταν ότι οι ευρωεκλογές απλώς θα επιβεβαίωναν έναν ακλόνητο εκλογικό συσχετισμό.

Όλα αυτά είναι σωστά. Ταυτόχρονα όμως είναι ανεπαρκή να εξηγήσουν το μέγεθος της αποχής αν δεν ληφθεί υπόψη η γενική τάση της αποπολιτικοποίησης, της ιδιότυπης και του κυνισμού. Δεν ξέρω αν η

κατάσταση στη σημερινή Ελλάδα προσιδιάζει στις μετασοβιετικές δημοκρατίες, αλλά σίγουρα η πλειονότητα της ελληνικής κοινωνίας προκρίνει τις ατομικές λύσεις. Σε αυτές τις ατομικές λύσεις η πολιτική, ακόμα και στην απλούστατη μορφή της εκλογικής συμμετοχής, έχει μικρή θέση.

Το γιατί έχουμε φτάσει σε αυτό το σημείο δεν είναι το θέμα αυτού του άρθρου. Θα περιοριστούμε στην επισήμανση ότι η αποχή για την οποία συζητάμε είναι αποτέλεσμα της παραίτησης και της απόσυρσης από τα κοινά. Δεν έχει κάτι το προοδευτικό ακόμα και όταν είναι (ήταν) προοδευτικοί αυτοί που απέχουν.

Τέλος της παντοκρατορίας Μητσοτάκη

Παρ' όλο που η γενική πεποίθηση ήταν ότι ο συσχετισμός θα παρέμενε ακλόνητος, τελικά τα εκλογικά αποτελέσματα έφεραν μια σημαντική αλλαγή του πολιτικού χάρτη. Αυτή τη φορά το κλισέ αποδείχθηκε εύστοχο: Η «επόμενη μέρα» είναι μια διαφορετική μέρα. Η απώλεια 12% και σχεδόν ενός εκατομμυρίου ψήφων αποτέλεσε μια πολύ σοβαρή πολιτική ήττα για τη Νέα Δημοκρατία. Ο Μητσοτάκης όχι μόνο δεν έπιασε το 33% του 2019 που είχε θέσει ως στόχο, αλλά είδε τα ποσοστά του να καταρкулάνε. Αυτό που τον «έσωσε» ήταν η νέα πτώση του ΣΥΡΙΖΑ και η συνολική αναξιοπιστία της Κεντροαριστεράς και της Αριστεράς. Η διαμαρτυρία

ΣΥΡΙΖΑ και ΠΑΣΟΚ

Ούτε ο ΣΥΡΙΖΑ ούτε το ΠΑΣΟΚ έπιασαν τους στόχους τους στις εκλογές. Ο μεν ΣΥΡΙΖΑ δεν έπιασε ούτε το ποσοστό του 2023 ούτε το 20% – και τους δύο στόχους τους είχε θέσει ο Κασσελάκης. Το δε ΠΑΣΟΚ δεν κατάφερε να περάσει στη δεύτερη θέση, δεν έπιασε δηλαδή το στόχο που είχε θέσει

Δ Ε Λ Τ Ι Ο Τ Α Υ Τ Ο Τ Η Τ Α Σ

- Αγωνιζόμαστε ενάντια στον καπιταλισμό, την εκμετάλλευση ανθρώπου από άνθρωπο, τη δικτατορία των αγορών και την εμπορευματοποίηση της ζωής μας, για μια κοινωνία ίσης ελευθερίας και ελεύθερης ισότητας, για την κοινωνική απελευθέρωση και τον κομμουνισμό.
- Αγωνιζόμαστε ενάντια στον εθνικισμό και το ρατσισμό, για την ενότητα των εργαζομένων πέρα από σύνορα και πατρίδες, ενάντια στον ιμπεριαλισμό και το милитарισμό, στο πλευρό όλων των λαών και των κινημάτων που παλεύουν ενάντια στην κατοχή, για την εθνική αυτοδιάθεσή τους.
- Αγωνιζόμαστε ενάντια στις έμφυλες διακρίσεις, το σεξισμό, την ομοφοβία και την πατριαρχία, εμφορούμενες-οι από το φεμινιστικό «μια αναγκαία σύγκρουση για ένα κοινό μέλλον», για έναν κόσμο όπου ο προσωπικός αυτοκαθορισμός θα αποτελεί προϋπόθεση της συλλογικής ευτυχίας.
- Αγωνιζόμαστε ενάντια στη λεηλασία του περιβάλλοντος και τη νεοφιλελεύθερη αρπακτικότητα, για την εφαρμογή ενός διεθνούς σχεδίου ολιγαρκούς αφθονίας, ήπιων μορφών ενέργειας, ισόρροπης ανάπτυξης και διεθνούς αλληλεγγύης.
- Αγωνιζόμαστε για τα πολιτικά και κοινωνικά δικαιώματα με την οπτική τόσο της βελτίωσης της ζωής των κυριαρχούμενων τάξεων όσο και της διεύρυνσης των χώρων ελευθερίας των κοινωνικών αγώνων και κινημάτων.
- Αγωνιζόμαστε για την ανασύνθεση και την αντεπίθεση του κοινωνικού κινήματος, τη δημιουργία συγκρουσιακών ανατρεπτικών υποκειμένων, για μια Αριστερά αντικαπιταλιστική, διεθνιστική και ελευθεριακή.

μετά τις ευρωεκλογές

Σιρόφιεις

ο ίδιος ο Ανδρουλάκης. Αλλά αυτό που μετέτρεψε τα αποτελέσματα σε εκλογική ήττα για τα δύο κόμματα ήταν το μέγεθος των απωλειών της ΝΔ. Την ώρα που η ΝΔ έχανε 12 μονάδες και ένα εκατομμύριο ψήφους, ο ΣΥΡΙΖΑ υποχωρούσε κατά 340.000 ψήφους και σχεδόν 3 μονάδες. Το ΠΑΣΟΚ αύξησε μεν τα ποσοστά του κατά σχεδόν 1 μονάδα, αλλά έχασε 109.000 ψήφους.

Το κακό αποτέλεσμα πυροδότησε σοβαρές αναταράξεις στον ΣΥΡΙΖΑ. Ο Κασσελάκης είναι κυρίαρχος στο κόμμα μετά το συνέδριο. Ωστόσο, έχει καταρρεύσει πλέον ο πυρήνας του πολιτικού αφηγήματός του. Ο Κασσελάκης εκλέχτηκε υποσχόμενος ότι είναι αυτός που μπορεί να νικήσει τον Μητσοτάκη. Στην πρώτη εμφάνισή του ως αρχηγός, ο ΣΥΡΙΖΑ υποχώρησε – είναι η τρίτη σερί υποχώρηση του κόμματος σε εκλογική μάχη. Ο Κασσελάκης ισχυρίζεται βέβαια ότι νίκησε επειδή το κόμμα άντεξε. Αλλά αυτός ο ισχυρισμός μπορεί να πείσει μόνο τους φανατικούς.

Από την άλλη, η εσωκομματική αντιπολίτευση στον ΣΥΡΙΖΑ εκφράζει πλέον δημοσίως τη διαφωνία της με τη γραμμή της ηγεσίας, αλλά ούτε ενιαία λειτουργία διαθέτει ούτε κινείται βάσει συγκεκριμένου σχεδίου. Στην ουσία, περιμένει τον Αλέξη Τσίπρα να κινηθεί, ο οποίος δεν το έχει κάνει μέχρι τώρα. Την ίδια στιγμή, ο Κασσελάκης φαίνεται αποφασισμένος να αντιμετωπίσει με πυγμή τους διαφωνούντες και να προχωρήσει στην πλήρη αποσιροποίηση του ΣΥΡΙΖΑ, επιδιώκοντας να κρατήσει ένα τελείως «δικό του» κόμμα ακόμα και αν αυτό είναι μικρότερο.

Στο ΠΑΣΟΚ το εκλογικό αποτέλεσμα προκάλεσε οξεία εσωκομματική κρίση. Το ίδιο το βράδυ των εκλογών τέθηκε ζήτημα ηγεσίας. Την ώρα που γράφονταν αυτές οι γραμμές δεν είχε ξεκαθαρίσει ο οδικός χάρτης των εσωκομματικών διαδικασιών του ΠΑΣΟΚ. Αλλά είναι τέτοια η έκταση και η ένταση της εσωκομματικής αμφισβήτησης του Ανδρουλάκη, που καθιστά απίθανο το ενδεχόμενο να μη στηθούν εσωκομματικές κάλπες μέσα στο έτος. Ανέναντι στον Ανδρουλάκη θα κατέβουν σίγουρα ο Δούκας και ο Γερουλάνος, ενώ πιθανή είναι και μια υποψηφιότητα Κατρίνη.

Το μέγεθος της εσωκομματικής αμφισβήτησης του Ανδρουλάκη μπορεί να οδηγήσει στο λανθασμένο συμπέρασμα ότι είναι χαμένος από χέρι. Αυτή η προσέγγιση είναι λανθασμένη. Ο Ανδρουλάκης διαθέτει τα πλέον ισχυρά ερείσματα στον πασοκικό μηχανισμό, του οποίου η στάση βαραινεί στις εσωκομματικές εκλογές. Επιπλέον, η υποψηφιότητά του θα εκφράσει τον κομμα-

τικό πατριωτισμό του κόσμου του ΠΑΣΟΚ. Σε κάθε περίπτωση, είναι παρακινδυνευμένη οποιαδήποτε πρόβλεψη για την εκλογή της νέας ηγεσίας του ΠΑΣΟΚ.

Η «ενότητα της Κεντροαριστεράς»

Από τη στιγμή που ούτε ο ΣΥΡΙΖΑ ούτε το ΠΑΣΟΚ πήραν το αναγκαίο προβάδισμα για να κατακτήσουν την ηγεμονία στο χώρο της προοδευτικής αντιπολίτευσης, άρχισε μια πολύ έντονη συζήτηση (και κάτι παραπάνω από συζήτησή) για την «ενότητα της Κεντροαριστεράς». Ο όρος «Κεντροαριστερά» είναι βέβαια μια δημοσιογραφική ευκολία, αλλά η χρησιμοποίησή του υποκρύπτει κι ένα πολιτικό περιεχόμενο – άλλο η αριστερή εναλλακτική λύση και άλλο η κεντροαριστερή ενότητα. Αναμφίβολα η συγκρότηση μιας ισχυρής δύναμης που θα ανατρέψει την κυριαρχία Μητσοτάκη και θα προωθήσει ένα πρόγραμμα φιλολαϊκών μέτρων αποτελεί αίτημα του αριστερού και του προοδευτικού κόσμου. Ωστόσο, πολλές φορές στο παρελθόν (με πιο πρόσφατο παράδειγμα την κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ) έχουμε δει κυβερνήσεις αριστερών και σοσιαλδημοκρατικών κομμάτων να εφαρμόζουν δεξιές πολιτικές, κάτι που τελικά οδηγεί στην ενδυνάμωση της ορίγινια Δεξιάς. Προς το παρόν πάντως η συζήτηση περιορίζεται στη διαδικασιολογία χωρίς να αγγίζει την πολιτική ουσία. Δεν απαντάει δηλαδή στο ερώτημα ποιο είναι το πρόγραμμα που θα μπορούσε πραγματικά να αλλάξει τη ζωή των λαϊκών στρωμάτων.

Η Ακροδεξιά

Όπως αναμενόταν, η Ακροδεξιά ήταν ο μεγάλος νικητής των εκλογών. Τα τέσσερα ακροδεξιά κόμματα (Ελληνική Λύση, Νίκη, Λατινοπούλου, Εμφιετζόγλου) άθροισαν 18,12% πετυχαίνοντας ρεκόρ του χώρου για τον μισό αιώνα της Τρίτης Ελληνικής Δημοκρατίας. Είναι χαρακτηριστικό ότι η Ακροδεξιά είναι ο μόνος χώρος που είχε μια μικρή αύξηση και σε πραγματικούς ψήφους εν μέσω κατακρήμνισης της συμμετοχής. Ο μεγάλος κερδισμένος του χώρου είναι ο Βελόπουλος, ο οποίος εκτινάχτηκε από τις 231.000 ψήφους και το 4,44% του 2023 στις 369.000 ψήφους και το 9,30%, παίρνοντας την τέταρτη θέση.

Είναι αλήθεια ότι τα ακροδεξιά κόμματα λειτουργούν ως ένα βαθμό ως υποδοχείς μιας «ανέξοδης» δεξιόστροφης διαμαρτυρίας για την κυβερνητική πολιτική. Ωστόσο, είναι εθελουφία να μη διακρίνει κανείς ότι

στην Ελλάδα σήμερα υπάρχει ένας μειοψηφικός, αλλά όχι περιθωριακός, ακροδεξιός χώρος που στέκεται αυτόνομα απέναντι στη Νέα Δημοκρατία και έχει αποκτήσει σταθερά ιδεολογικά χαρακτηριστικά. Υπενθυμίζεται ότι έρευνα του Ινστιτούτου Eteron πριν από λίγους μήνες είχε υπολογίσει ότι ο κύκλος ψηφοζυφόρων που θα μπορούσε να ψηφίσει ακροδεξιά κόμματα φτάνει το 20%, ενώ η εμβέλεια ακροδεξιών αντιλήψεων για θέματα όπως η μετανάστευση, μπορεί να φτάνει ακόμα και το 30%.

Τα πράγματα είναι ανησυχητικά και θα γίνουν ακόμα πιο ανησυχητικά από την επιμονή της Δεξιάς και του Κέντρου να ενσωματώνουν σημαντικά τμήματα της ατζέντας της Άκρας Δεξιάς δήθεν για να την αποδυναμώσουν. Η εμπειρία δείχνει ότι αυτός είναι ο πιο σίγουρος τρόπος για να νομιμοποιείς τον ακροδεξιό λόγο και να ενισχύεις περαιτέρω τα ακροδεξιά κόμματα.

Η Αριστερά

Στο χώρο των κομμάτων στα αριστερά του ΣΥΡΙΖΑ ο μεγάλος νικητής είναι το ΚΚΕ, το οποίο έπεσε από το 7,69% στο 9,25%. Η νίκη του ΚΚΕ γίνεται ακόμα πιο σημαντική από το ότι δεν κατάφερε να βγάλει ευρωβουλευτή άλλο αριστερό κόμμα. Ωστόσο, η επιτυχία του ΚΚΕ μπορεί να είναι το αποτέλεσμα της δυνατότητάς του να συγκρατήσει με πιο μεγάλη επιτυχία τις δυνάμεις του απέναντι στο τσουνάμι της αποχής και όχι της ικανότητάς του να προσελκύσει νέους ψηφοφόρους.

Τα αποτελέσματα ήταν πολύ κακά για το ΜέΡΑ25 και τη Νέα Αριστερά, που δεν κατάφεραν να εκλέξουν ευρωβουλευτή παρά το ότι ο πήχης των απαιτούμενων ψήφων είχε πέσει πολύ χαμηλά λόγω της τεράστιας αποχής. Τα δύο κόμματα διακήρυξαν ότι η ήττα δεν τα πτοεί και θα συνεχίσουν τη δράση τους και πολύ καλά έκαναν. Ωστόσο, η εμπειρία δείχνει ότι ένα ποσοστό της τάξης του 2,5% στις ευρωεκλογές σημαίνει στην καλύτερη περίπτωση 2% στις βουλευτικές. Επομένως, αν αυτά τα δύο κόμματα θέλουν να επιβιώσουν εκλογικά, η διεύρυνση και η μετεξέλιξή τους συνιστά μονόδρομο.

Πάντως, αξίζει να σημειωθεί ότι ο χώρος στα αριστερά του ΣΥΡΙΖΑ άθροισε 14,76% έναντι 10,19% το 2023. Συνολικά ο συσχετισμός των μπλοκ Δεξιάς Αντιδεξιάς ήταν 46,43% έναντι 46,95%. Το 2023 τα ποσοστά ήταν 54,31% έναντι 43,74%.

Γιάννης Αλμπάνης

Με την αλληλεγγύη Ένα μικρό ιστορικό στον αγώνα

ρομά

Οι δολοφονίες των τριών νεαρών Ρομά από αστυνομικούς στην Αθήνα, τη Θεσσαλονίκη και τη Θήβα στο διάστημα 2021-2023, αλλά και ο εμποδωμένος αντιτσιγγανισμός της κοινωνίας μας, που κλείνει τα μάτια ή και επικροτεί αυτές τις στυγνές πρακτικές, στάθηκαν μια ακόμη αφορμή για το Δίκτυο για τα Πολιτικά και Κοινωνικά Δικαιώματα για να ασχοληθούμε με την κοινότητα Ρομά στη χώρα.

Δεν ήταν βέβαια η πρώτη μας επαφή με τη Ρομά κοινότητα. Από τη δουλειά μας στη Θεσσαλονίκη στις αρχές του 2000 στον Δενδροπόταμο και την Αγία Σοφία, αλλά και σε πολλές περιοχές της Αττικής τη δεκαετία του '90, το Δίκτυο στέκεται σταθερά δίπλα στον αγώνα των Ρομά για αξιοπρέπεια και ισότιμη πρόσβαση στα βασικά δικαιώματα. Όμως δυστυχώς, η κατάσταση δεν φαίνεται να αλλάζει προς το καλύτερο. Αντίθετα...

Μέλη του Δικτύου για τα Πολιτικά και Κοινωνικά Δικαιώματα, όταν επισκεφθήκαμε τον καταυλισμό στον Σοφό μετά από κάλεσμα της οικογένειας του 18χρονου Νίκου Σαμπάνη, που δολοφονήθηκε στο Πέραμα στις 22.10.2021 από αστυνομικούς της ομάδας ΔΙΑΣ, διαπιστώσαμε πως η πολιτεία γενικότερα και ο Δήμος Ασπροπύργου ειδικότερα, αγνοούν με θρασύτητα τις οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αφορούν την κάλυψη των βασικών αναγκών διαβίωσης στους καταυλισμούς και τα θεμελιώδη δικαιώματα της Ρομά κοινότητας. Σε έρευνα του Ευρωπαϊκού Κέντρου για τα Δικαιώματα των Ρομά (ERRC), διαπιστώθηκε πως ο καταυλισμός Ρομά με τις πιο αντίξοες συνθήκες διαβίωσης είναι ο καταυλισμός στον Σοφό Ασπροπύργου.

Περισσότεροι από 500 μόνιμοι κάτοικοι, συμπεριλαμβανομένων 80 παιδιών βρεφικής, νηπιακής και παιδικής ηλικίας, ζουν χωρίς νερό, χωρίς ρεύμα, χωρίς αποχετευτικό

σύστημα και χωρίς καμία συστηματική υποστήριξη από το κράτος.

Μέλη της οικογένειας μας εξήγησαν πως η έλλειψη του νερού στον καταυλισμό καθιστά την κατάσταση αφόρητη. Θέματα υγιεινής των ενηλίκων αλλά κυρίως των παιδιών επισκιάζουν την ανέχεια και τη φτώχεια, επιβαρύνοντας σε μεγάλο βαθμό την κοινωνική αποδοχή, κυρίως στο σχολείο αλλά και στο εργασιακό περιβάλλον.

Η πολιτεία, ως πρακτική περιθωριοποίησης και εξαθλίωσης, στερεί στους ανθρώπους το υπέρτατο αγαθό: το νερό. Οι συνέπειες που πιθανόν προσδοκά να είναι η αγανάκτηση του κοινωνικού συνόλου και η απομάκρυνσή τους από τον Δήμο Ασπροπύργου.

Τα παιδιά φοιτούν στο κοντινό δημοτικό σχολείο, παρά τη στέρηση και τη δυσκολία στην πρόσβαση των βασικών ειδών υγιεινής. Το νερό μεταφέρεται με μικρά βυτία με στόχο να καλύψει όλες τις ανάγκες τους, από καθαριότητα μέχρι μαγειρέμα. Μπορεί αυτό να είναι αρκετό;

Με στόχο την ανάδειξη του ρατσιστικού κινήτρου των κρατικών επιθέσεων στα Ρομά και μετά την επαφή μας με τον οικισμό Σοφό στον Ασπροπύργο ακολούθησε επικοινωνία με την οικογένεια Φραγκούλη στη Θεσσαλονίκη. Στις 5.12.2022 είχε δολοφονηθεί στη Θεσσαλονίκη ο 16χρονος Ρομά Κώστας Φραγκούλης πάλι από αστυνομικούς της ομάδας ΔΙΑΣ.

Μετά και τη δολοφονία του 18χρονου Ρομά Χρήστου Μιχαλόπουλου από αστυνομικούς της ομάδας ΟΠΚΕ στη Βοιωτία συμμετείχαμε στην πρώτη ανοιχτή εκδήλωση με θέμα την καταστολή και τη βία απέναντι στα Ρομά. Η συμμετοχή των ίδιων στο πάνελ και στο κοινό αποτέλεσε και την αρχή της από κοινού δράσης μας στον αδιαμεσολάβητο αγώνα ανάδειξης των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν.

Η Πρωτοβουλία «Στο Πλευρό των Ρομά» που στήθηκε στη συνέχεια προσπαθεί να γνωστοποιήσει τις απάνθρωπες συνθήκες διαβίωσης στον Σοφό Ασπροπύργου και ξεκίνησε την καμπάνια «Νερό στον Σοφό», συλλέγοντας υπογραφές αλληλεγγύης από συλλογικότητες και μεμονωμένα άτομα. Παρ' όλη τη δημοσιότητα που έχει πάρει το θέμα, η πίεση που ασκήθηκε και συνεχίζει να ασκείται στον Δήμο Ασπροπύργου δεν φαίνεται να αποδίδει. Ο Δήμος αρνείται σταθερά και σθεναρά την επικοινωνία μαζί μας, παίρνοντας με τον τρόπο αυτό ξεκάθαρα εχθρική θέση απέναντι στο θέμα του νερού. Ο εμπαιγμός τους στο μείζον αυτό πρόβλημα κορυφώθηκε όταν οργανώθηκε στο Κέντρο Κοινότητας Ρομά σεμινάριο κατάσβεσης πυρκαγιάς, ενόψει του καλοκαιριού!

Η καμπάνια συνέχισε με τη διοργάνωση της ανοιχτής εκδήλωσης «Ρομά: Ανέστιοι και Αόρατοι» στο Στέκι Μεταναστών και καλεσμένες τη Ματίνα Βαβούλη, την Ελένη Δεσιώτου και τον Γιώργο Βελεγράκη. Την εκδήλωση ακολούθησαν υπομνήματα προς τον Δήμο και την Περιφέρεια, χωρίς ωστόσο να υπάρχει πρόσδος στη διαδικασία επίλυσης του προβλήματος.

Ίσως θα πρέπει να αναφερθεί και εδώ ότι το αίτημα της καμπάνιας περιορίζεται στην τοποθέτηση δημόσιας βρύσης για

«Δελτίο Θυέλλης»

Περιοδική έκδοση
του Δικτύου
για τα Πολιτικά και Κοινωνικά Δικαιώματα

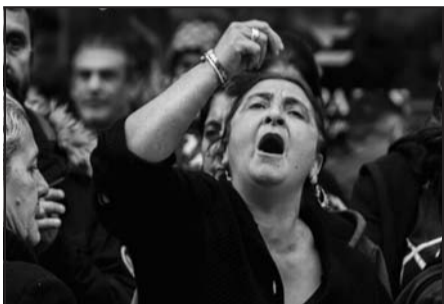
Υπεύθυνος:
Θοδωρής Φέστας

Θεσσαλονίκη: Βαλαωρίτου 20
Αθήνα: Τσαμαδού 13
Τηλ.: 210-38 13 928

e-mail: diktio@diktio.org,
<http://diktio.org>

και τη δηκεοσίνη ενάντια στον αποκλεισμό των Ρομά

καλυψη των πρώτων αναγκών του καταυλισμού/οικισμού. Δεν στοχεύουμε σε καμία περίπτωση να δημιουργήσουμε τη συνθήκη εκείνη που θα στηρίξει την εγκατάσταση όλων αυτών των ανθρώπων σε μια βιομηχανική περιοχή, αποκομμένη από τη συγκοινωνία και την πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας, εκπαίδευσης, εργασίας. Η πρόσβαση στο καθαρό, πόσιμο νερό οφείλει να υπάρχει για την ασφαλή διαβίωση της κοινότητας, έως ότου μετακινηθούν σε τόπο που θα πληροί τις προϋποθέσεις ασφαλούς κατοικίας και δεν θα ενισχύει την γκετοποίηση και τον αποκλεισμό.

Ο Σύλλογος Αλληλεγγύης στους Ρομά «ΑΜΑΛ» που ακολούθησε στοχεύει στην καταπολέμηση των προβλημάτων που πηγάζουν από τη ρατσιστική πολιτική και αδιαφορία των θεσμικών οργάνων. ΑΜΑΛ στα ρομανί σημαίνει φίλος. Σκοποί του Συλλόγου είναι:

- η υπεράσπιση των κοινωνικών, πολιτικών, οικονομικών, νομικών και πολιτιστικών δικαιωμάτων των κοινοτήτων των Ρομά που ζουν στην Ελλάδα,
- η ανάπτυξη δράσεων αλληλεγγύης και υποστήριξης των δικαιωμάτων τους, καθώς και η προώθηση προτάσεων και λύσεων για την ικανοποίηση των αναγκών και των αιτημάτων τους με στόχο την

ισότιμη συμμετοχή τους στην κοινωνία, την οικονομία και τα κοινωνικά αγαθά,

- οι κάθε είδους νομικές και κοινωνικές πρόσφορες παρεμβάσεις ενάντια στον κοινωνικό τους αποκλεισμό και τις συνθήκες που τον διατηρούν, καθώς και ενάντια στο ρατσισμό και τις διακρίσεις σε βάρος τους,
- η μελέτη και η κατανόηση των πολιτιστικών και πολιτισμικών χαρακτηριστικών τους, η πληροφόρηση, ανάδειξη, ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της κοινωνίας για τις ιδιαίτερες συνθήκες που αντιμετωπίζουν,
- ο αγώνας ενάντια σε κάθε μορφή διακρίσεων σε βάρος τους και σε υπεράσπιση των θετικών διακρίσεων υπέρ των αδύναμων και μη προνομιούχων μελών των κοινοτήτων τους,
- η προώθηση της αλληλεγγύης και της ανεκτικότητας, του σεβασμού στις παραδόσεις και τον πολιτισμό κάθε λαού,
- η συνεργασία με άλλες συλλογικότητες στην Ελλάδα ή το εξωτερικό με τις ίδιες αξίες, με σεβασμό στα δημοκρατικά δικαιώματα και στην ισότιμη κοινωνική συμμετοχή.

Ο ρατσισμός, η στέρηση των βασικών παροχών διαβίωσης, ο κοινωνικός αποκλεισμός και η κρατική καταστολή και αστυνομική

βία είναι κάποιες από τις συνθήκες που η παγκόσμια κοινότητα των Ρομά καλείται να διαχειριστεί σε καθημερινή συχνότητα.

Στην Ελλάδα, ο αντιτσιγγανισμός είναι μια έννοια βαθιά ριζωμένη στην κοινωνική συνείδηση και λειτουργεί ως γνώμονας θεσμικών πολιτικών και πρακτικών περιθωριοποίησης.

Οι Κοινότητες Ρομά δεν μπορεί να αντιμετωπίζονται γραφικά, σαν ντοκιμαντέρ ή ταινίες αποτύπωσης του τάχα ελεύθερου, βαλκανικού τρόπου ζωής. Κανείς και καμία δεν επιλέγει να ζει και να μεγαλώνει τα παιδιά του μέσα στη στέρηση και τον αποκλεισμό. Οι τοποθετήσεις των ιθύνωντων με τη μόνιμη αποστροφή «έτσι τους αρέσει να ζουν» πρέπει να πάψει να ακούγεται και να αποτελεί πρόσχημα μη ανάληψης ευθύνης για την ασύλληπτη αυτή κατάσταση. Δεν μπορεί το 2024 να συγχέουμε σκοπίμως την επιθυμία και την απόφαση για έναν τρόπο ζωής που δεν ταυτίζεται με αυτόν του κυρίαρχου πολιτισμικά πληθυσμού με την ανέχεια, το ρατσισμό, την απαξίωση και την εξόντωση.

**Ενάντια στον αντιτσιγγανισμό
Με την αλληλεγγύη και τη δηκεοσίνη**

**Ισαβέλλα Γαλέου
Ευαγγελία Κοντοδήμα**

ρομά

9ος μήνας γενοκτονίας και εθνοκάθαρσης στη Γάζα και τη Δυτική Όχθη

Δεν πρόκειται για μια απλή είδηση σε απευθείας μετάδοση που μας παγώνει το αίμα, πρόκειται για την ιστορία της πιο μακρόχρονης κατοχής στη σύγχρονη εποχή.

Ξεκινά με το σχεδιασμό του σιωνιστικού κινήματος το 1897 στο συνέδριο της Βασιλείας στην Ελβετία, όπου εκφράστηκαν τα συμφέροντα των συντεχνιών και του χρηματιστηριακού κεφαλαίου των Εβραίων που ήθελαν να δημιουργήσουν ένα εθνικό κράτος που θα τους προφυλάξει να μην αφομοιωθούν στις αναδυόμενες εθνικές τάξεις της Ευρώπης.

Κμεταλλευόμενοι το μύθο του ισραηλινού κράτους «κάποτε στην Παλαιστίνη» ξεκινά η συμμαχία με τα συμφέροντα των αποικιοκρατών της Αγγλίας και των ΗΠΑ και την ανάγκη τους να δημιουργήσουν σταθερή βάση να προστατεύει τις αποικιοκρατικές ιμπεριαλιστικές τους βλέψεις και να είναι δημογραφικά διαφορετικό από την κλασική κατοχή με στρατό (κοινωνία εποίκων).

Στη συνέχεια αυτού του σχεδίου και ενώ η Παλαιστίνη ήταν υπό την κηδεμονία της Αγγλίας, μετά τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο δίνεται εντολή των Η.Ε. η Αγγλία να βοηθήσει τον παλαιστινιακό πληθυσμό να ιδρύσει δικό του ανεξάρτητο κράτος.

Αντί να τηρήσει αυτό που της ανατέθηκε, η Αγγλία προχώρησε το 1917 στην υπόσχεση Μπάλφορ για ίδρυση εθνικού κράτους στους Εβραίους στην Παλαιστίνη, εις βάρος των Παλαιστίνων και των εδαφών τους, ενθαρρύνοντας και προστατεύοντας τους εποικισμούς, τη μετανάστευση και την καταστολή των αντιδράσεων των Παλαιστίνων. Βασικός στόχος η εκκένωση της περιοχής από τους ντόπιους και η εγκατάσταση νέων κατοίκων με εποικισμούς Εβραίων.

Η κρίσιμη στιγμή ήρθε μετά τη λήξη του Β' Παγκοσμίου πολέμου και το ναζιστικό ολοκαύτωμα, με τη μαζική μετανάστευση Εβραίων από την Ευρώπη και τον εξοπλισμό τους με την ανοχή της Αγγλίας. Τελική πράξη των Άγγλων ήταν να τερματίσουν την παρουσία τους στην περιοχή αποχωρώντας από την Παλαιστίνη στις 14.5.1948 και επιτρέποντας να ανακηρυχθεί το οπλισμένο ισραηλινό κράτος.

Από την πρώτη μέρα της ανακήρυξής του, ξεκίνησε πόλεμο-παρωδία με τις αραβικές χώρες, οι οποίες τελούσαν υπό την επιρροή των Άγγλων αποικιοκρατών, με αποτέλεσμα το Ισραήλ να κατέχει το 78% των εδαφών της ιστορικής Παλαιστίνης, συνοδευόντάς το με γενοκτονία του παλαιστινιακού πληθυσμού και εκτοπισμούς. Πάνω από 800.000 εκδιώχθηκαν από τα εδάφη τους και έγιναν πρόσφυγες από τότε μέχρι

σήμερα, με το Ισραήλ να μην επιτρέπει τον επαναπατρισμό τους, βάσει της απόφασης 194 του ΟΗΕ.

Έτσι επιτράπηκε να ξεκινήσει μια πρωτοφανής πράξη εθνοκάθαρσης του παλαιστινιακού λαού.

Τα παραπάνω αποτελούν διαπιστώσεις που φωτίζουν τη ρίζα αυτών που συμβαίνουν σήμερα στη Γάζα και στα κατεχόμενα παλαιστινιακά εδάφη, και ιδίως όσα γίνονται τους τελευταίους εννέα μήνες. Γενοκτονία με στόχο την εθνοκάθαρση σαν τελική λύση και σε καμία περίπτωση για επίτευξη ειρηνικής λύσης με τους λαούς της περιοχής.

Ένα κράτος χωρίς σύνταγμα και χωρίς καθορισμένα σύνορα, επιτακτικά βρίσκει την ύπαρξή του με τους επιθετικούς πολέμους του 1948, του 1956, του 1967, του 1982 και όσους άλλους πολέμους διεξήγαγε μέχρι σήμερα, και φυσικά με τη στήριξη των ΗΠΑ και των συμμάχων τους.

Η 7η Οκτώβρη δεν ήταν η αρχή της εμφύτευσης των Ισραηλινών στην περιοχή για την εξυπηρέτηση των αρχικών στόχων του ιμπεριαλισμού και του σιωνιστικού κινήματος. Ήταν η αφορμή να επιτεθούν με πόλεμο εξόντωσης του παλαιστινιακού λαού και σε καμία περίπτωση για αυτοάμυνα και αυτό εξηγεί την άρνηση για κατάπαυση πυρός με επανειλημμένα βέτο των ΗΠΑ.

185 χιλιάδες τραυματίες, 37 χιλιάδες νεκροί, 20.000 αγνοούμενοι, 15.000 νεκρά παιδιά μέχρι στιγμής, εκτοπισμός 2 εκατομμυρίων ανθρώπων σε μια γωνιά της Ράφα.

Οι στόχοι αυτού του πολέμου ήταν ξεκάθαροι από την αρχή:

- **εκτοπισμός του παλαιστινιακού πληθυσμού από τη Γάζα προς την Αίγυπτο,**
- **καταστροφή κάθε βιώσιμης υποδομής προκειμένου να αποτραπεί η επιστροφή των εκτοπισμένων,**
- **υποταγή και καταστολή κάθε μορφής αντίστασης στη Γάζα, τη Δυτική Όχθη και την ευρύτερη περιοχή,**
- **προσπάθεια ομαλοποίησης των σχέσεων με τις αραβικές χώρες χωρίς να τερματιστεί η κατοχή.**

Όλα αυτά ανατράπηκαν με τη σθεναρή

αντίσταση όλων των Παλαιστίνων και των συμμάχων τους. Το Ισραήλ ήθελε ξεκάθαρα να εξαφανίσει την Παλαιστίνη, αλλά με τις απάνθρωπες πράξεις του έχει αφυπνίσει την παγκόσμια συνείδηση, η οποία εκφράστηκε με τις διαδηλώσεις εκατομμυρίων ανά τον κόσμο, το φοιτητικό κίνημα σε αλληλεγγύη με την Παλαιστίνη, τις διεθνείς καταδίκες της γενοκτονίας που διεξάγει το Ισραήλ και το έφεραν ενώπιον των διεθνών δικαστηρίων. Ο μύθος για το θύμα που παλεύει για την επιβίωσή του έχει καταρριφθεί: Το Ισραήλ έγινε εγκληματίας πολέμου που πρέπει να τιμωρηθεί, όλος ο κόσμος έγινε Παλαιστίνη.

Η συνεχιζόμενη εδώ και μήνες αντίσταση του παλαιστινιακού λαού έκανε τη διαφορά και πρέπει να ενισχυθεί με όλες τις μορφές αλληλεγγύης γιατί απέδειξε ότι είναι δυνατή η αντίσταση στα σχέδια του ιμπεριαλισμού και ότι οι λαοί έχουν τη δύναμη να επιβάλουν τη θέλησή τους για τη δικαίωση των Παλαιστίνων, την εκπλήρωση των στόχων του αγώνα τους, τον επαναπατρισμό των προσφύγων, την αυτοδιάθεση των λαών, την ίδρυση παλαιστινιακού κράτους ανεξάρτητου και με πλήρη κυριαρχία στη Γάζα και τη Δυτική Όχθη, χωρίς εποίκους και με πρωτεύουσα την Ιερουσαλήμ.

Το μόνο σίγουρο είναι ότι ο τερματισμός της κατοχής θα ανοίξει το δρόμο στην ειρήνη.

Μιχιάρ Ικτάμι

Οι Ισραηλινοί οφείλουμε να καταγγέλλουμε τη γενοκτονία των Παλαιστινίων

Η Σόφι μόλις απελευθερώθηκε από τη στρατιωτική φυλακή. Πέρασε συνολικά 85 μέρες εκεί. Ο Μπεν και ο Ταλ είναι ακόμα μέσα. Ο Ταλ είναι εκεί για μισό χρόνο και δεν φαίνεται ότι ο στρατός σκέφτεται να τον αφήσει ελεύθερο σύντομα. Ίσως αυτό είναι ένα μήνυμα για άλλους αντιρρησίες συνείδησης. Πριν φυλακιστεί για πρώτη φορά, ο Μπεν δίλωσε σε ένα βιντεοσκοπημένο μήνυμα: «Δεν θα συμμετάσχω σε έναν πόλεμο εκδίκησης, που οδηγεί μόνο στην καταστροφή (...). Αυτός ο πόλεμος ενισχύει την κυριαρχία των εξτρεμιστών και δοξάζει τη βία και την εκδίκηση αντί για την ειρήνη και τη ζωή». Αυτό είναι ένα μήνυμα που αντηχεί σε όλους εμάς τους Ισραηλινούς που είμαστε αντίθετοι στον πόλεμο, αντίθετοι στη γενοκτονία στη Γάζα και στο ισραηλινό καθεστώς apartheid.

Δυστυχώς, αυτό δεν είναι ένα πολύ δημοφιλές μήνυμα για την πλειονότητα των Ισραηλινών. Δεκαετίες κατήχησης στο σιωνισμό, το ρατσισμό και το μίσος έχουν καταστήσει το ισραηλινό κοινό άνοσο στην ενσυναίσθηση και την κριτική. Ζουν σε μια παράλληλη πραγματικότητα όπου οι Ισραηλινοί είναι ανίκανοι να διαπράξουν θηριωδίες και η παλαιστινιακή θυματοποίηση δεν υπάρχει. Μόλις σήμερα, καθώς γράφω αυτό το άρθρο, ο στρατός βομβάρδισε ένα σχολείο του ΟΗΕ στη Γάζα σκοτώνοντας δεκάδες πρόσφυγες. Ξψαξα παντού στα ισραηλινά μέσα ενημέρωσης και το θέμα αγνοήθηκε εντελώς. Σαν να μην είχαν καμία αξία, σαν να ήταν φτηνές, σαν να μην άξιζαν ούτε να αναφερθούν σε ένα μίζερο άρθρο στην εφημερίδα οι ζωές των αθώων ανδρών, γυναικών και παιδιών που κυριολεκτικά σκίστηκαν σε κομμάτια από ισραηλινές βόμβες.

Πριν από μερικές εβδομάδες, κάποιοι αντιρρησίες συνείδησης και ακτιβιστές έφτιαξαν έναν «καταυλισμό προσφύγων» στο κέντρο του Τελ Αβίβ. Μερικές σκηνές, σάκοι πτωμάτων και εικόνες από αυτά που συμβαίνουν στη Γάζα. Θέλαμε να δείξουμε στους Ισραηλινούς τι συμβαίνει κάπου 30 λεπτά με το αυτοκίνητο από εδώ. Να τους δείξουμε τι κάνει ο στρατός τους και να τους δώσουμε μια μικρή γεύση της πραγματικότητας. Αλλά δεν το δέχτηκαν. Πέρασαν μόλις λίγα λεπτά μέχρι οι περαστικοί να αρχίσουν να καταστρέφουν την έκθεση. Αλλά οι άνθρωποι που επιτέθηκαν στην έκθεση δεν ήταν παράφρονες ή εξτρεμιστές, ήταν απλώς κανονικοί Ισραηλινοί.

Αν ποτέ αναρωτηθήκατε πώς γίνονται οι

Διαμαρτυρία του Δικτύου Αντιρρησιών Συνείδησης Mesarvot (Αρνούμαστε) στο Τελ Αβίβ, 15 Φεβρουαρίου 2024.

γενοκτονίες, αυτό είναι μέρος του. Οι γενοκτονίες δεν διαπράττονται μόνο από μια ομάδα εξτρεμιστών που ευχαριστούνται να πυροβολούν, αλλά από τις μάζες που συσπειρώνονται πίσω από πολιτικούς και κενά συνθήματα. Από ανθρώπους που δίνουν διαφορετική σημασία στο θάνατο και τη δολοφονία. Για αυτούς δεν είναι 15 χιλιάδες νεκρά παιδιά, είναι «αυτό που πρέπει να γίνει». Οι περαστικοί που σκίζουν τις εικόνες των μητέρων που κλαίνε πάνω από τα νεκρά παιδιά τους το κάνουν γιατί δεν μπορούν να αντιμετωπίσουν την εικόνα τους στον καθρέφτη. Είναι πολύ άσχημη, κι έτσι προτιμούν να αρνηθούν την ευθύνη τους, προτιμούν να την κρύψουν από τις ειδήσεις.

Το να είσαι ισραηλινός αντιρρησίας συνείδησης στην κατεχόμενη Παλαιστίνη σημαίνει να ξυπνάς από αυτό το κακό όνειρο, να βγαίνεις από αυτή την εικονική πραγματικότητα και να αμφισβητείς την εξουσία. Μας λένε από μικρά παιδιά ότι πρέπει να μεγαλώσουμε για να γίνουμε καλοί στρατιώτες και να «υπερασπιστούμε» το λαό μας. Αλλά εμείς οι αντιρρησίες συνείδησης είμαστε σαν ένα σφάλμα στο σύστημα. Αυτοί που δεν ακολούθησαν διαταγές σαν μηχανές, αλλά, αντίθετα, πήραν τη δύσκολη απόφαση να πάνε κόντρα στην πλειοψηφία.

Αλλά υπάρχει κάποια ειρωνεία σε όλα αυτά. Εμείς οι ισραηλινοί αντιρρησίες συνείδησης μιλάμε όντας προνομιούχοι. Παρ' όλα αυτά, έχουμε ακόμα φωνή. Στο τέλος της ημέρας, εκτιμούμε τον χρόνο μας σε στρα-

τιωτικές φυλακές με τρία γεύματα την ημέρα και ένα ζεστό ντους και μετά επιστρέφουμε στα σπίτια μας, στις οικογένειές μας. Δεν μπορώ παρά να σκέφτομαι τους χιλιάδες έφηβους στη Γάζα που δεν έχουν τίποτα από αυτά. Τις μητέρες στη Δυτική Όχθη που πέφτουν στο κρεβάτι χωρίς να ξέρουν τι συνέβη στους γιους τους που εξαφανίστηκαν σε ένα στρατιωτικό φορτηγό στη μέση της νύχτας. Εμείς ακόμα έχουμε φωνή επειδή είμαστε Ισραηλινοί Εβραίοι. Μπορούμε να φωνάξουμε και να διαμαρτυρόμαστε. Μπορεί να φάμε ξύλο από έναν αστυνομικό ή έναν περαστικό, αλλά δεν θα μας πυροβολήσουν όπως τους Παλαιστίνιους. Παραπονιόμαστε για την κατοχή αλλά ζούμε εμείς οι ίδιοι σε κατεχόμενα σπίτια και κατεχόμενη γη. Αναρωτιέμαι: Είμαστε υπεύθυνοι για αυτά που έκαναν οι παππούδες μας;

Αλλά τουλάχιστον ξέρουμε ότι είμαστε υπεύθυνοι για αυτά που κάνουμε τώρα. Γι' αυτό δεν σταματάμε να φωνάζουμε. Παρά τη ματαιότητα και την υποκρισία όλων αυτών, συνεχίζουμε να αγωνιζόμαστε και να αμφισβητούμε και να αρνούμαστε. Με την ελπίδα ότι αυτό θα βοηθήσει να φέρουμε ένα καλύτερο μέλλον. Να φέρουμε δημοκρατία και ένα τέλος στην αιματοχυσία, ένα τέλος στο ισραηλινό apartheid και τη γενοκτονία. Πρέπει να κρατήσουμε αυτή την ελπίδα ζωντανή.

**Ντάνιελ, ισραηλινός αντιρρησίας
Μετάφραση: Αλεξία Τσουνή**

Ισραήλ

Ο κόσμος μόνο όταν τον μοιράζεσαι αλλάζει

Απρίλης 1996. Ο χώρος όπου στεγάστηκε το Δίκτυο Κοινωνικής Υποστήριξης Προσφύγων και Μεταναστών στη Βαλτετσίου λειτουργεί ως χώρος αναφοράς για τις κοινότητες μεταναστών και τις αντιρατσιστικές οργανώσεις και, παράλληλα, στο χώρο αυτόν πραγματοποιούνται οι συναντήσεις του νεοσύστατου Συντονιστικού Μεταναστευτικών και Αντιρατσιστικών Οργανώσεων.

Κεντρικό επίδικο της περιόδου το προετοιμαζόμενο νομοσχέδιο για τη νομιμοποίηση των μεταναστών και οι δυνατότητες παρέμβασης του κινήματος. Μέσα σε αυτό το κλίμα σαν κεραυνός εν αιθρία (ή μήπως σαν ώριμο φρούτο) έρχεται η ιδέα της πραγματοποίησης ενός 2ήμερου φεστιβάλ που θα επικοινωνήσει τα αιτήματα των μεταναστών και των προσφύγων, θα συντονίσει τις δράσεις μας και θα φέρει σε επαφή

ντόπιους και μετανάστες μέσα από μια γιορτή γνωριμίας και αλληλεγγύης.

Στο 1ο Αντιρατσιστικό Φεστιβάλ στο Λόφο Κολωνού συμμετέχουν 25 μεταναστευτικές κοινότητες και αντιρατσιστικές οργανώσεις και το παρακολουθούν γύρω στα 3.000 άτομα.

Στα επόμενα χρόνια το φεστιβάλ μετακομίζει σε διάφορες περιοχές της Αθήνας και μαζί με την ελληνική κοινωνία αλλάζει κι αυτό εμπλουτίζοντας τις θεματικές του. Το φεμινιστικό, το LGBT+, το οικολογικό, το αντιπολεμικό, τα κινήματα πόλης, το κίνημα ενάντια στη νεοφιλελεύθερη παγκοσμιοποίηση είναι κάποιες από αυτές.

Στο 24ο ο αριθμός των οργανώσεων πλησιάζει τις 200 και ο αριθμός των επισκεπτών, από μερικές χιλιάδες τα πρώτα χρόνια, ξεπερνάει τις 30.000.

Σήμερα, ένα χρόνο μετά το πολύνεκρο

ναυάγιο της Πύλου, με τις καταγγελίες για pushbaks και για δολοφονικές πρακτικές από το Λιμενικό να πληθαίνουν, τα χιλιόμετρα των φραχτών να πολλαπλασιάζονται και τις ευρωπαϊκές κυβερνήσεις να σκληραίνουν τη στάση τους στην προσπάθεια να ικανοποιήσουν δεξιάτερα ακροατήρια, τα φεστιβάλ αλληλεγγύης, οι αγώνες και οι διεκδικήσεις μαζί (και όχι για) τους μετανάστες και τις μετανάστριες διευρύνουν τον ορίζοντά μας.

Οι κοινωνίες του 21ου αιώνα είναι εκ των πραγμάτων πολυεθνικές και πολυπολιτισμικές. Το αντιρατσιστικό φεστιβάλ τις σπρώχνει ένα βήμα μπρος προς την αποδοχή του «άλλου», του «ξένου», του διαφορετικού, προς μια κοινωνία στην οποία η ισότητα θα εξασφαλίσει την ελευθερία και η ελευθερία θα εγγυάται την ισότητα.

A.X.

